Univerzitet u Nišu Elektronski fakultet Katedra za Automatiku Modul: Upravljanje sistemima Predmet: SCADA sistemi

IZVEŠTAJ PROJEKTNOG ZADATKA:

Proces prozvodnje koktela

Mentor: doc. dr Nikola Danković Student:

Luka Trajković 18458

Sadržaj

Uvod	3
Citect SCADA 7.10	4
Opis projektnog zadatka	
Realizacija projekta	
Konfigurisanje klastera:	6
Konfigurisanje tagova	8
Konfigurisanje alarma	14
Konfigurisanje trend tagova	18
Konfigurisanje sigurnosti:	19
Cicode fajlovi	19
Izgled i način rada sistema u programu	2 4

Uvod

SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition) sistemi predstavljaju ključnu tehnologiju za nadzor i upravljanje u industrijskim i infrastrukturnim okruženjima. Ovi sistemi omogućavaju operaterima da prate i upravljaju procesima u realnom vremenu koristeći različite uređaje i senzore za prikupljanje podataka sa terena. SCADA sistemi su široko korišćeni u sektorima kao što su energetika, vodoprivreda, gasovodi, naftne rafinerije, transport i proizvodna postrojenja.

Razvoj SCADA sistema započinje kreiranjem baze podataka koju treba pratiti i obraditi. Ovaj proces uključuje pravljenje liste svih ulaznih i izlaznih promenljivih, dodeljivanje simboličkih imena tim promenljivim, i određivanje iz kojih čvorova u mreži dolaze te promenljive i sa kojih adresa u tim čvorovima. Takođe se definiše tip promenljive (digitalna ili analogna), postavljaju se ograničenja za alarmiranje, određuje brzina promene i skeniranja podataka, i odlučuje da li će promene biti prikazane grafički ili arhivirane.

Osnovne komponente Scada sistema uključuju HMI (Human-Machine Interface), koji omogućava vizualizaciju podataka; PLC (Programmable Logic Controllers), koji služi za automatsku kontrolu; i baze podataka koje se koriste za skladištenje i analizu informacija. Ključna prednost SCADA sistema je njihova sposobnost centralizovanog nadzora i kontrole velikih i kompleksnih sistema, što doprinosi većoj efikasnosti, sigurnosti i pouzdanosti operacija.

U tom kontekstu, SCADA alati omogućavaju jednostavno definisanje simboličkih imena promenljivih i njihovih parametara. Promenljive u SCADA sistemima nazivamo "tagovima". Dok se popisuju promenljive za bazu podataka, takođe se kreiraju grafički prikazi koji će se koristiti za nadzor sistema. Prikaz stanja u sistemu obično se ostvaruje pomoću niza grafičkih prikaza, ili "ekrana", koji se aktiviraju tokom rada sistema.

Osnovni softverski alati SCADA sistema omogućavaju korišćenje definisanih promenljivih na sledeće načine:

Izveštaji: Deo podataka se čuva i koristi za kreiranje različitih vrsta izveštaja.

Alarmi: Analiziraju se podaci i upoređuju sa zadatim granicama kako bi se generisali alarmi.

Događaji: Izvode se matematičke ili logičke operacije na podacima čije rezultate pokazuju nastanak određenih događaja

Citect SCADA 7.10

Projektni zadatak realizovan je u programu Citect SCADA verzije 7.10r1. Za konfiguraciju je korišćen Express Communications Wizard, koji automatski postavlja početne vrednosti i podrazumevana podešavanja prema komunikacionim zahtevima I/O uređaja.

Citect SCADA verzija 7.10r1 predstavlja napredni softverski alat za nadzor i prikupljanje podataka, dizajniran za upravljanje industrijskim procesima u realnom vremenu. Ova verzija nudi visoku fleksibilnost i skalabilnost, omogućavajući prilagođavanje različitim industrijskim potrebama. Verzija 7.10r1 uključuje poboljšane funkcionalnosti kao što su napredne opcije za grafičko prikazivanje podataka, integraciju sa različitim hardverskim uređajima, te napredne mogućnosti alarmiranja i izveštavanja. Takođe, obezbeđuje bolju stabilnost i sigurnost, što doprinosi pouzdanošću sistema u kritičnim industrijskim okruženjima.

Redosled izvršavanja je:

- 1. Kreiranje i selektovanje novog I/O servera.
- 2. Dodeljivanje imena I/O uređaju (I/O Device).
- 3. Odabir tipa I/O uređaja (Disk I/O).
- 4. Odabir modela i načina komunikacije I/O uređaja (Citect Generic Protocol).
- 5. Kreiranje procesnih promenljivih (klastera, trendova) i grafičkih prikaza u okviru projekta.

Opis projektnog zadatka

U okviru ovog projekta radi se na mašini za pravljenje koktela. Na "Glavnoj" stranici imamo 7 tenkova koji su napunjeni tečnostima: limun, limeta, viski, sirup, tekila, liker, beli rum. Te tečnosti nam služe za pravljenje smeše za tri koktela: Margaritu, Whiskey sour I Daiquiri.

Pre nego da process otpočne potreban nam je novac. Za to imamo slajder "Ubaci novac" koji pomeramo na gore kako bi ubacili više novca. Minimum je 220RSD Koliko I košta Daiquiri, zatim 240RSD Whiskey sour I 280RSD Margarita. Ubacivanjem novca potrebno je napuniti tenkove tečnošću. To radimo pritiskom na dugme "Dopuna tenkova", koje je međutim u početku zaključano. Otključavamo ga tako što se ulogujemo. Dopunom možemo otpočeti process. Biramo koji ćemo od koktela I tečnost kreće da prolazi kroz cevi do tenk za mešanje.

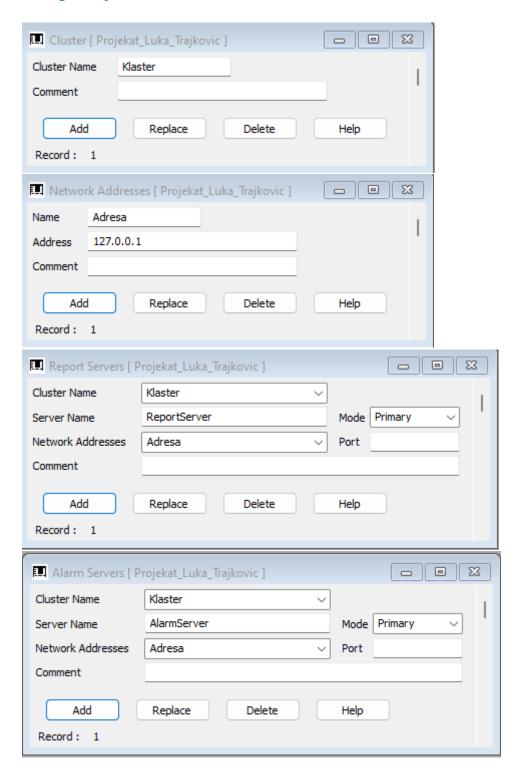
Tečnost se ovde puni do 1.0 litra I ulaskom tečnosti u tenk aktivira se I sama mešalica. Nakon toga se ispusta, prolazi kroz cevi I dolazi do flaše/čaše gde nastaje gotov proizvod, tj. Koktel. Za novi je potrebno postaviti novu čašu I process otpočeti ponovo.

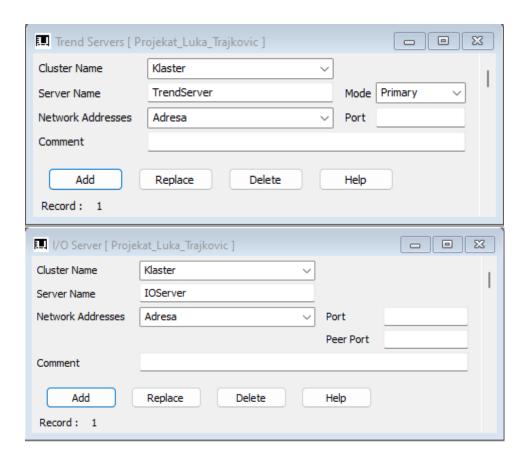
Sve ovo je ukratko objašnjeno I na strani "Uputstvo" do koje se može doći klikom na taster u donjem levom uglu. Pored toga imamo I "Početnu" stranu, koja sadrži naslov I ostale sporedne stvari, kao I tastere za prelazak na druge strane.

Imamo I stranicu "Trendovi", koja sadrži dva trenda. Jedan za praćenje tečnosti koktela u tenku za mešanje, a drugi za praćenje temperature motora. Za temperature motora imamo slajder koji se nalazi na glavnoj stranici I kojim podešavamo temperature.

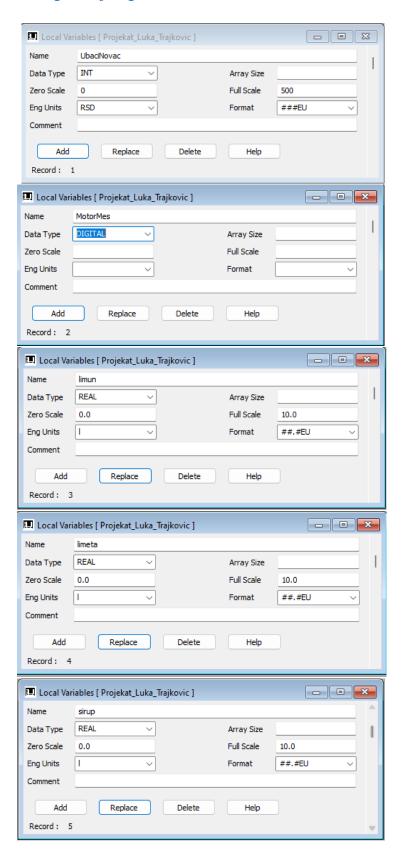
Realizacija projekta

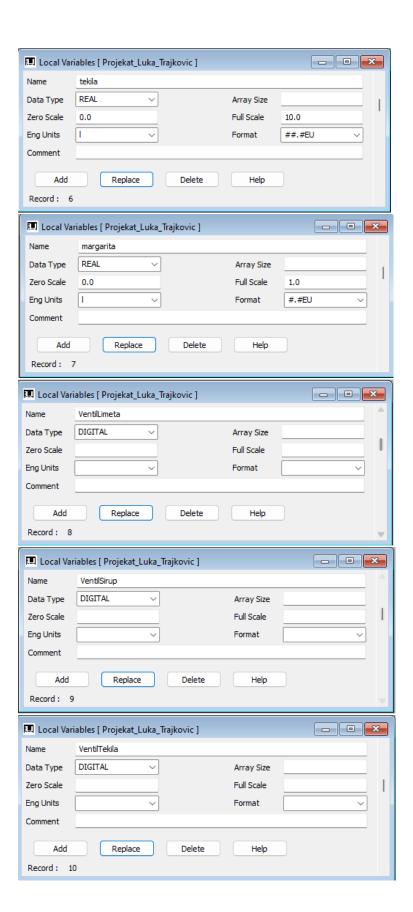
Konfigurisanje klastera:

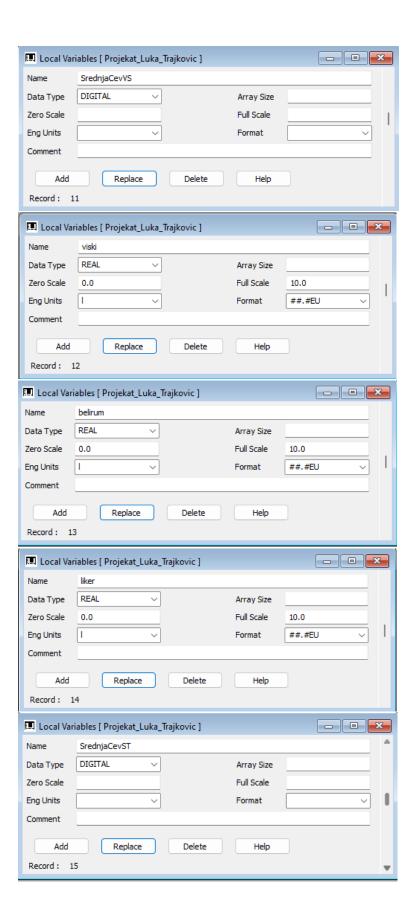

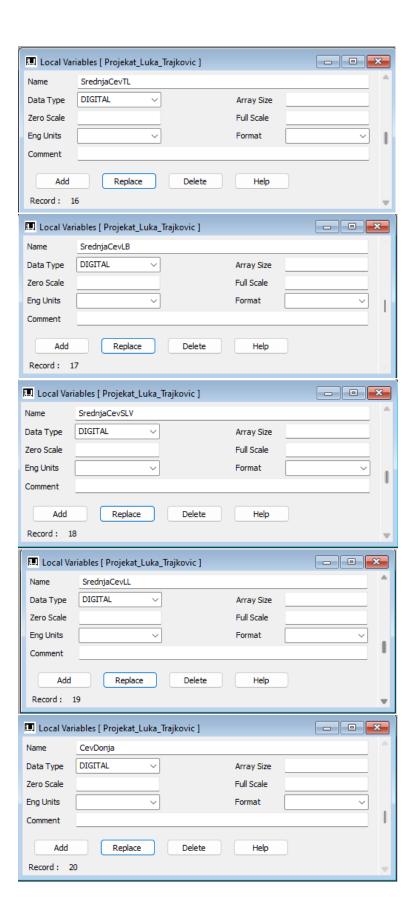

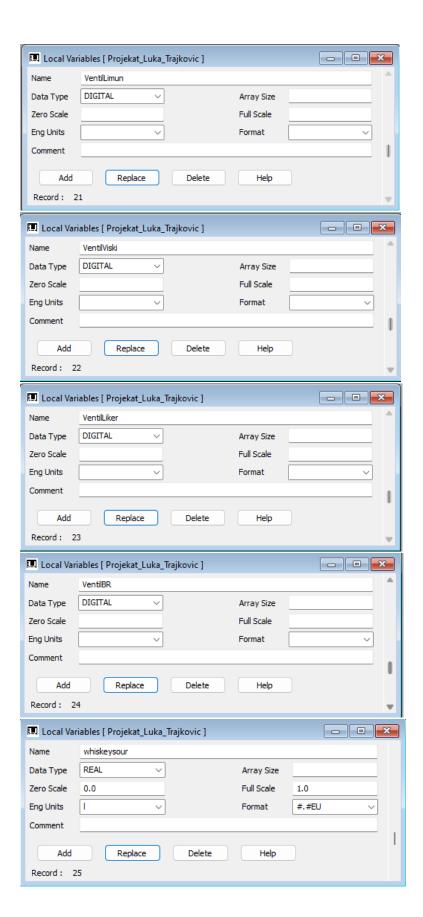
Konfigurisanje tagova

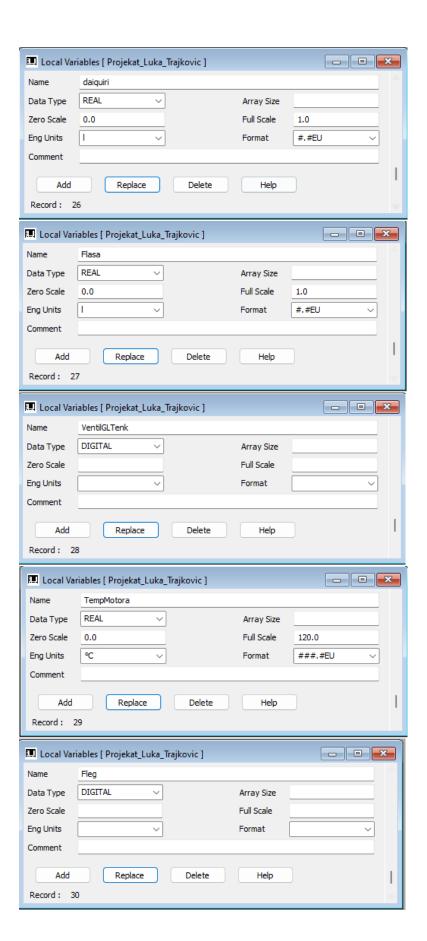

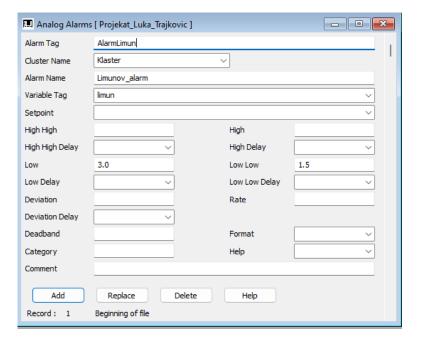

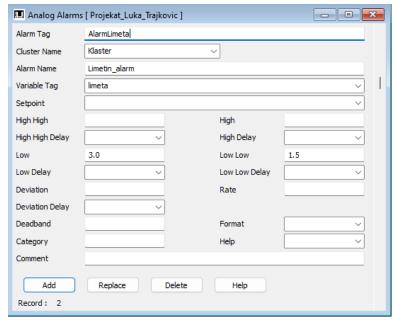

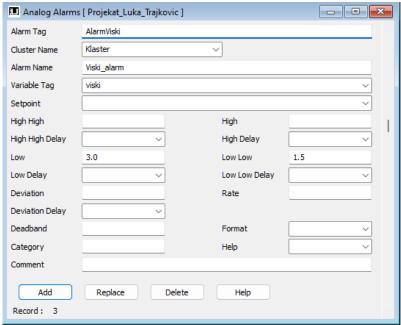

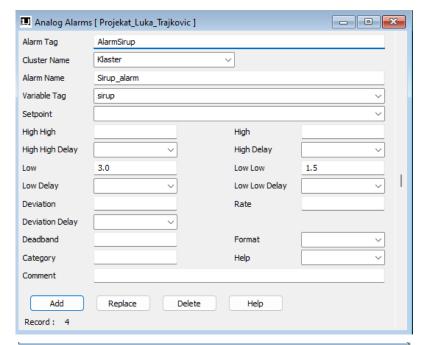
Tag "UbaciNovac" služi za sam slajder i određivanje koliko novca ćemo ubaciti. Zatim imamo tagove kao što su limun, limeta itd. Koji se odnose na nivo tečnosti u tenkovima koji služe za pravljenje koktela. Tagovi za ventile i cevi služe za njihovu aktivaciju i oni su digitalni. "MotorMes" za rad motora za mešanje. "margarita", "daiquiri" i "whiskeysour" su smese koje se dobijaju mešanjem odgovarajućih tečnosti i njihovi tagovi su da se prati njihvom nivo. Flaša je za posudu u kojoj se sipa krajnji proizvod tj. koktel. "TempMotora" tag koji prati temperaturu motora za mešanje. I tag "Fleg" kao pomoćno sredstvo za gašenje motora ukoliko dođe do prekoračenja temperature.

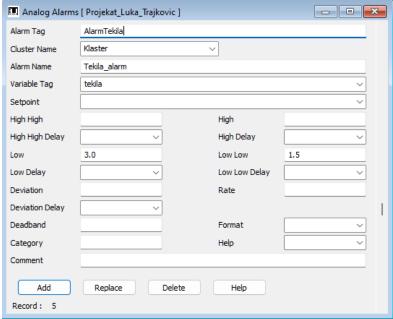
Konfigurisanje alarma

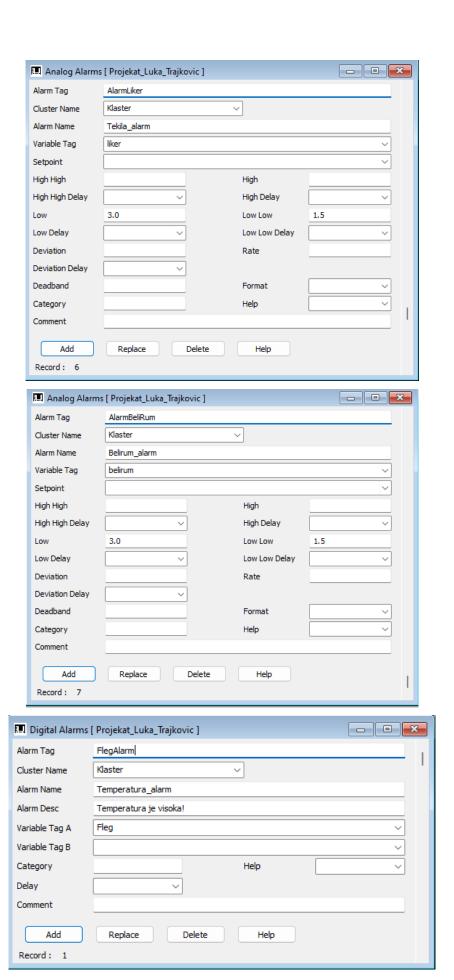

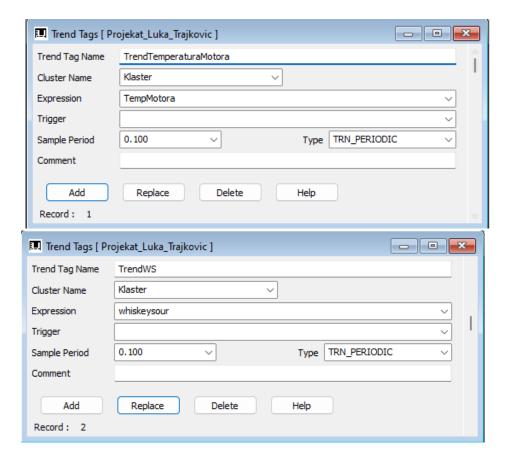

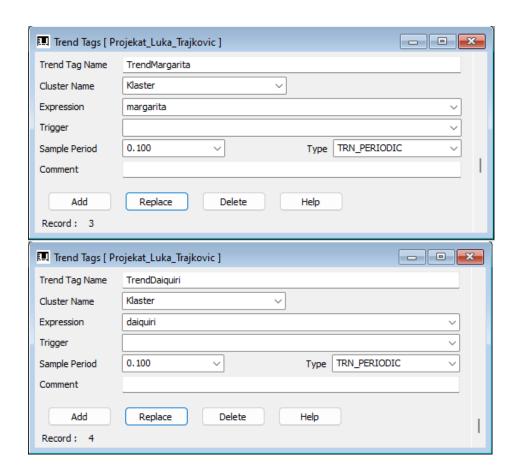

Analogni alarmi su namenjeni praćenju nivoa tečnosti u navedenim tenkovima. Kada dođe do 3.0 aktiviraće se LOW, do 1.5 LOW LOW. Digitalni alarm prati temperature motora I u slučaju da se navedena temperature pređe, aktiviraće se I izbaciti poruku "Temperatura je visoka!".

Konfigurisanje trend tagova

Konfigurisanje sigurnosti:

Username: Luka Password: sifra1

Pristup je ograničen na buttonu "Dopuna tenkova", gde kucamo ovo da bi omogućili pristup.

Cicode fajlovi

```
FUNCTION NapraviMargaritu()
WHILE (liker>1.0 AND limeta>1.0 AND
tekila>1.0 AND sirup>1.0 AND margarita<1.0)
VentilLimeta=1;
VentilSirup=1;
VentilTekila=1;
VentilLiker=1;
SrednjaCevSLV=1;
SrednjaCevVS=1;
SrednjaCevST=1;
SrednjaCevTL=1;
CevDonja=1;
liker=liker-0.025;
limeta=limeta-0.075;
sirup=sirup-0.025;
tekila=tekila-0.125;
margarita=margarita+0.250;
MotorMes=1;
SleepMS (750);
END
VentilLimeta=0;
VentilSirup=0;
VentilTekila=0;
VentilLiker=0;
SrednjaCevSLV=0;
SrednjaCevVS=0;
SrednjaCevST=0;
SrednjaCevTL=0;
CevDonja=0;
MotorMes=0;
IsprazniMargaritu();
END
```

Funkcija NapraviMargaritu() ispusta tečnost iz odgovarajućih tenkova, ventili se oslobađaju a samim tim i cevi kroz koje tečnost prolazi. Tečnost dolazi do tenka za mešanje i puni se do određenog nivoa, u našem slučaju 1.0 i motor za mešanje radi sve vreme. Kada dođe do 1.0 zatvaraju se ventili i cevi i tečnost prestaje da protiče. Na kraju aktivira novu funkciju.

```
FUNCTION IsprazniMargaritu()

IF (margarita=1.0 AND Fleg=0) THEN
VentilGLTenk=1;
WHILE (margarita>0) DO
margarita=margarita-0.250;
Flasa=Flasa+0.250;
SleepMS(700);
END
Message("Obavestenje","Koktel je
napunjen.","");
END
VentilGLTenk=0;
END
```

Funkcija IsprazniMargaritu() se aktivira u prethodnoj. Uslovi su da tečnost margarite dostigne 1.0 nivo I da Fleg bude na nuli, fleg koji ukazuje na to da li je došlo do pregrevanja motora. Ova funkcija otvara donji ventil tenka za mešanje ispusta tečnost kroz cevi I puni flašu. Kad se tečnost iz tenka isprazni I napuni flašu ventil se zatvara I funckija prekida.

```
FUNCTION NapraviWS()
                                                 Funkcija NapraviWS() funckioniše
                                                 praktično isto
                                                                kao I funkcija
WHILE (limun>1.0 AND viski>1.0 AND
                                                 NapraviMargaritu(),
                                                                       samo
sirup>1.0 AND whiskeysour<1.0) DO
                                                 upotrebljavaju druge tečnosti
VentilLimun=1;
                                                 druge količine njih. Na kraju se
VentilSirup=1;
                                                 takođe aktivira nova funkcija.
VentilViski=1;
SrednjaCevLL=1;
SrednjaCevSLV=1;
SrednjaCevVS=1;
CevDonja=1;
limun=limun-0.050;
sirup=sirup-0.025;
viski=viski-0.175;
whiskeysour=whiskeysour+0.250;
MotorMes=1;
SleepMS (750);
END
VentilLimun=0;
VentilSirup=0;
VentilViski=0;
SredniaCevLL=0;
SrednjaCevSLV=0;
SrednjaCevVS=0;
CevDonja=0;
MotorMes=0;
IsprazniWS();
END
FUNCTION IsprazniWS()
                                                 Princip kao kod IsprazniMargraitu()
                                                 provera tečnosti I stanja flega.
IF (whiskeysour=1.0 AND Fleg=0) THEN
                                                 Ispustanje tečnosti I punjenje flaše,
VentilGLTenk=1;
WHILE (whiskeysour>0) DO
                                                 kraj funkcije.
whiskeysour=whiskeysour-0.250;
Flasa=Flasa+0.250;
SleepMS (700);
END
Message ("Obavestenje", "Koktel je
napunjen.","");
END
VentilGLTenk=0;
END
FUNCTION TemperaturaMotora()
                                                 Funkcija
                                                             TemperaturaMotora()
                                                 proverava
                                                             stanje
                                                                      temperature.
WHILE (TempMotora>100) DO
                                                 Ukoliko je veća od 100, gasi se
MotorMes=0;
Fleg=1;
                                                 motor I fleg se postavlaj na 1. Fleg
Message("Obavestenje", "Doslo je do
                                                 koji
                                                       gasi
                                                             prethodno navedene
pregrevanja motora.","");
                                                 funkcije u Kojima je on postavljen
END
Fleg=0;
                                                 kao uslov. Nakon toga postavlja se
END
                                                 na 0. Ovo je ujedno I funkcija koja
                                                 se konstantno izvršava u pozadini.
```

```
FUNCTION NapraviDaiquiri()
                                                Funkcija
                                                          NapraviDaiquiri()
                                                princip kao I NapraviWS() I
WHILE (limun>1.0 AND belirum>1.0 AND
                                                NapraviMargaritu(). Naravno samo
sirup>1.0 AND daiquiri<1.0) DO</pre>
                                                druge tečnosti su u pitanju, tj. Smeša
VentilLimun=1;
                                                za drugi koktel. Aktivira funkciju na
VentilSirup=1;
                                                kraju.
VentilBR=1;
SrednjaCevLL=1;
SrednjaCevSLV=1;
SrednjaCevVS=1;
SrednjaCevTL=1;
SrednjaCevST=1;
SrednjaCevLB=1;
CevDonja=1;
limun=limun-0.050;
sirup=sirup-0.050;
belirum=belirum-0.150;
daiquiri=daiquiri+0.250;
MotorMes=1;
SleepMS(750);
VentilLimun=0;
VentilSirup=0;
VentilBR=0;
SrednjaCevLL=0;
SrednjaCevSLV=0;
SrednjaCevVS=0;
SrednjaCevTL=0;
SrednjaCevST=0;
SrednjaCevLB=0;
CevDonja=0;
MotorMes=0;
IsprazniDaiquiri();
FUNCTION IsprazniDaiquiri()
                                                Funkcija IsprazniDaiquri() se bazira
                                                na istom principu kao I
                                                                            kod
IF(daiquiri=1.0 AND Fleg=0) THEN
                                                prethodne
                                                            dve
                                                                   funkcije
                                                                             za
VentilGLTenk=1;
WHILE (daiquiri>0) DO
                                                pražnjenje.
daiquiri=daiquiri-0.250;
Flasa=Flasa+0.250;
SleepMS(700);
END
Message("Obavestenje", "Koktel je
napunjen.","");
END
VentilGLTenk=0;
END
```

```
FUNCTION DopunaTenkova()

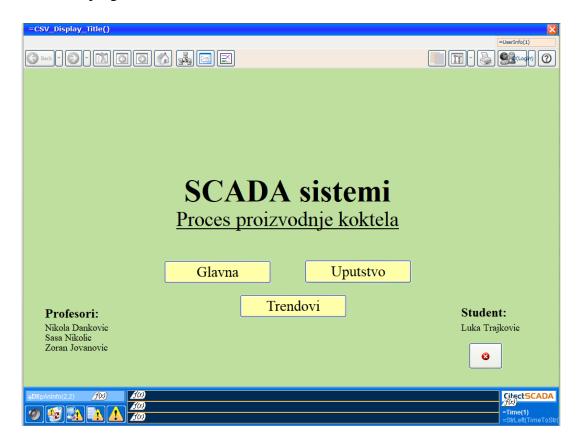
WHILE (limun<10 OR limeta<10 OR
  viski<10 OR sirup<10 OR tekila<10 OR
  liker<10 OR belirum<10) DO

limun=limun+1;
  limeta=limeta+1;
  viski=viski+1;
  sirup=sirup+1;
  tekila=tekila+1;
  liker=liker+1;
  belirum=belirum+1;
  SleepMS(300);
  END
  Message("OBAVESTENJE", "Napunili ste
  sve tenkove.", "");
  END</pre>
```

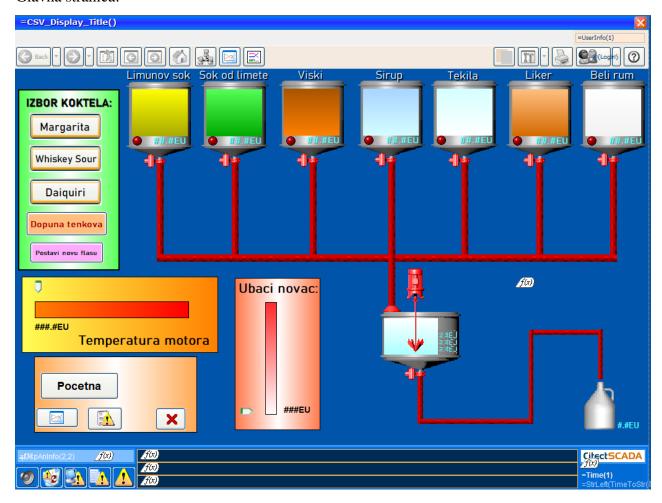
Funkcija DopunaTenkova() služi za dopunu gornjih tenkova tečnošću. Proverava uslove gde je potrebno da jedan od njih bude ispunjen da bi ona radila. Nakon dopune izbacuje poruku obaveštenja.

Izgled i način rada sistema u programu

Početna stranica programa:

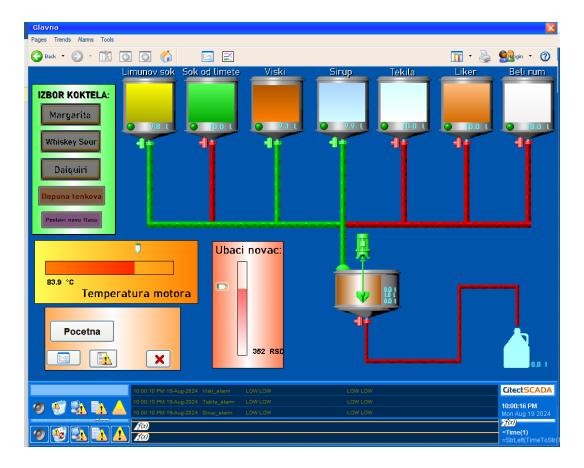

Glavna stranica:

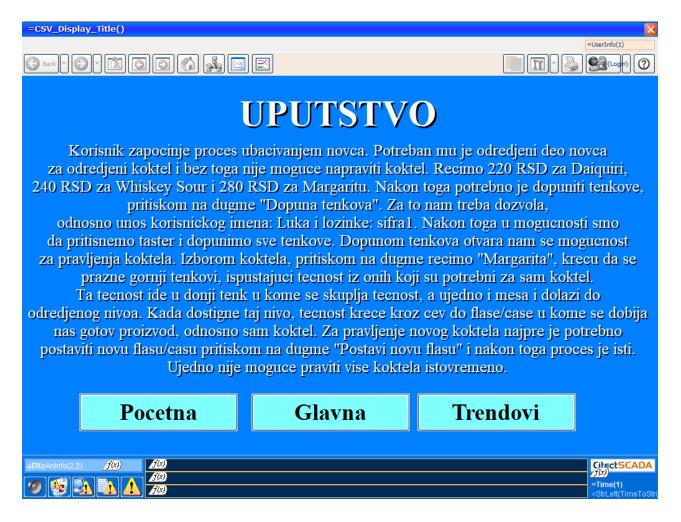

Glavna stranica programa kada je aktivaniran:

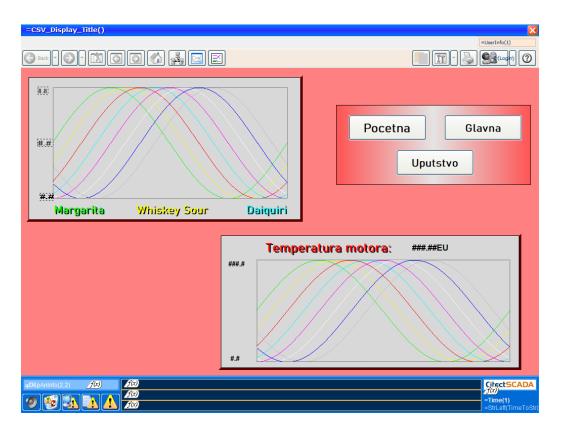
Pomeren slajder za ubacivanje novca I podešavanje temperature. Dopunjeni tenkovi i aktivirano dugme za pravljenje Margarite.

Uputstvo stranica:

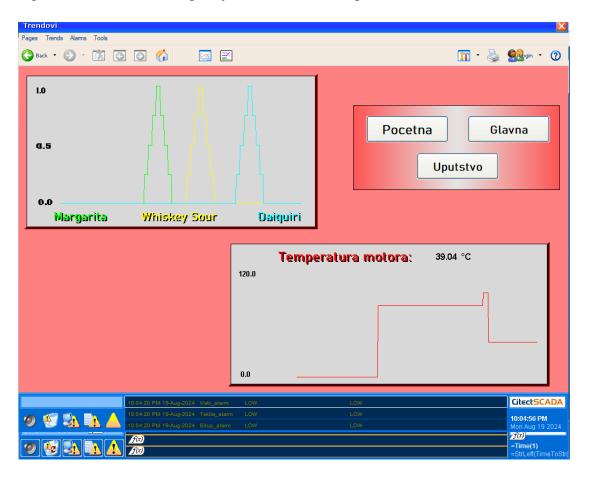

Trendovi stranica neaktivna:

Trendovi stranica aktivna:

Izgled trendova kada su napravljeni svi kokteli I temperature varira.

Alarmi:

